

Skupinová práce a kooperativní učení

Jiří Hruška

http://jiri_hruska.sweb.cz

Cíle:

- popsat, proč je dobré práci ve skupinách zavádět, co to přináší žákům a co učitelí
- popsat, kde všude se v rámci procesu učení můžeme setkat s prací ve skupinách
- popsat rozdíl mezi skupinovou prací a kooperativním učením
- pojmenovat některá doporučení pro zařazování kooperativních aktivit do vyučování
- popsat, jak je možné žáky dělit do skupin
- popsat, jak hodnotit skupinovou práci a kooperativní učení

Proč zavádět práci ve skupinách do vyučovacího procesu?

- Umění spolupracovat patří mezi nejžádanější kompetence na trhu práce
- Spolupráce rozvíjí vnitřní motivaci pro učení
- Učitel zaměstná třídu, žáci samostatně pracují a učitel má volné ruce získávat důkazy o učení vybraných žáků a může jim pak poskytnout zpětnou vazbu.
- Kompetence personální a sociální patří mezi 6 klíčových kompetencí rámcových vzdělávacích programů
- Při práci ve skupinách se rozvíjejí i ostatní klíčové kompetence

Kde se objevuje práce ve skupinách nejčastěji?

- Skupinová práce
- Kooperativní učení
- Skládankové učení
- Projekty

Skupinová práce

- ❑ Při skupinové práci zpravidla chceme od třídy získat co nejvíce názorů/informací (zejména v rámci evokace).
- ❑ Žáci začínají pracovat individuálně či v malých skupinkách, pak se spojují do větších skupin, které pak prezentují, na co přišly.
- ❑ Při individuální práci mohou být někteří žáci pasivní, ale komunikace ve skupině je zpravidla do problému vtáhne.

Kooperativní učení

- ❑ Každý žák se na tvorbě produktu i fungování procesu musí podílet, jinak skupina nesplní úkol.
- ❑ Úkol je natolik náročný, že žádný žák není schopen splnit úkol za skupinu, což vyžaduje nastavení principu spolupráce.
- ❑ Skupiny mezi sebou nesoupeří – cílem je v daném čase odvést co nejkvalitnější práci (proto se neosvědčuje zadávat různým skupinám stejný úkol).
- ❑ Žák, který by odmítl pracovat, se vystavuje riziku, že skupina úkol nesplní.
- ❑ Často se fungování kooperativního učení podpoří tím, že žák dostane (losuje si, vybírá si) roli s popisem, co má dělat, co jeho role obnáší.

Skládkankové učení

- ❑ Při skládkankovém učení žáci pracují ve dvou typech skupin – tzv. domovských a expertních.
- ❑ Domovské skupiny tvoří žáci různých zájmů, schopností, dovedností i zkušeností. Domovské skupiny rozpracují úkol/plán, a pak delegují své zástupce do předem definovaných expertních skupin.
- ❑ Zástupci jednotlivých domovských skupin se sejdou v expertních skupinách, ve kterých rozpracují část svého úkolu/plánu tak, že pracují s expertními zdroji informací.
- ❑ Pak se vrací do svých domovských skupin a s výstupy práce v expertních skupinách seznámí ostatní, protřídí je, a pak zahrnou do výstupu své práce.

Projekty

- ❑ Integrovaná tematická výuka - žáci se zabývají tématem (řádově hodiny), které je vhodné pro integraci – rozboru z různých úhlů pohledu (například Baroko)
- ❑ Projektové vyučování – žáci se dlouhodobě (týdny, měsíce) podílí na tvorbě společného produktu či řešení nějakého problému

Doporučení pro zařazování kooperativních aktivit do vyučování

1. Jít žákům příkladem
2. Zařazovat kooperativní aktivity dostatečně často
3. Omezovat soutěžení (soupeření) v procesu učení
4. Myslet na vhodné uspořádání učebny a přípravu pomůcek
5. Společně se žáky nastavovat pravidla pro kooperativní práci
6. Střídat použité metody
7. Postupně žáky učit a rozvíjet kooperativní dovednosti (vytváření skupin, výběr rolí ve skupině apod.)
8. Průběžně hodnotit dosaženou úroveň kooperativních dovedností na základě předem nastavených kritérií
9. Průběžně harmonizovat tým třídy

Rozcestník

Motivace

Potřeby žáků

Možnost volby

Dělení do skupin

Příklady hodnocení

Příklad uspořádání učebny

Závěr

**„Nevěřte všemu, co se vám k
věření předkládá: Zkoumejte vše
a přesvědčte se o všem sami!“**

Jan Amos Komenský

Děkuji za pozornost!